



1701

IN
1701
DE
1701
1701

1701



INDEX DISPUTATIONUM

- XII Dissput. vide p. 4
 sub Praesidio S. Frid. Bal
 duini.
-
- 13 De verbis testamenti Iesu
 Christi filii Dei, hoc est
 corpus meum, hoc est sanguis
 meus Pr. Balduin.
- 14 De Prae destinatione
 Pr. D. Jos. Gerhardi
- 15 Oratio de Friderico Myco,
 nio Theologo constantis. et
 primo Thuringarum Evangelista
 Lib. D. Ant. Erbo
- 16 De Dei et Christi Oratio
 our Mediatoris nostri, apud
 creaturas gubernandas
 universali et speciali pro
 sentia. D. Bal. Mentzneri
 D. Iust. Feurbornii
 quomoda quaestio. 9. 10.
- 17 Absterfio Calumniarum
 Jos. Corvii. Pr. Balb.
 Mentzneri.
- 18 De Baptismo conclusionibus
 comprehensus. Pr. D.
 Petri Piscatoris
- 19 De persona Iesu Christi ser
 vatoris nostri Pr. D. Ambr.
 Reudeno
- 20 De Baptismo initiationis
 Sacramenti Pr. D. Georgii
 Mylii
- 21 De visitatione eccle
 siastica Pr. D. Georgii
 Mylii.
- 22 Carolestadius redivivus
 contra Calvianos Pr. D.
 Georgii Mylii.
- 23 De verbo Dei scripto,
 et traditionibus non
 scriptis. In Disputationes
 X distributa. sub Praes.
 D. Leonhardi Hutleri.
- Indice decem Disputationum
 vide p. 2. in disp. 1.
- 34 Threnologia de obitu
 Principis Friderici Wilhelmii
 futre D. Georgio Mylio.
- 35 Panegyris Actus Doctorei
 iuncti Consultum i. de Jos.
 Stigeli et i. de in augu
 ratione Acad. Salanae.
- 36 Modus inveniende Concordiae
 in contrav. De electione ad
 vitam a San. Hubero D.
 2 In morte Principis Saxoniae
- 37 Ad Tragediam Virgilianam
 de Aenea et Lavinia
- 38 166 Selectiones Epistolae D.
 ps. Melancthonis ad S. Frid.
 Myconium conscriptae et
- 39 De viro sancto Martino
 Lutbero.
- 40 Votum nuptiale

DISPUTATIO THEOLOGICA I. 25

De

SCRIPTURA SACRA,

Complectens examen

opinionum Papisticarum.

DE

SCRIPTURARVM CANONE, EIUS
CONSTITVTIONE, ET IPSIS

libris Canonicis;

Quam Spiritu Sancto favente

SVB PRÆSIDIO

Reverendi clarissimi viri

Dn. LEONHARTI HUTTERI,

S. Theol. D. & Professoris in celebri Academiâ VVite-
bergenſi Publici, in collegio disputationum Theologi-

carum privato proponit &
exhibet

M. POLYCARPVS LYSERVS

Witebergensis.

ad diem 22. Febr. hora 6. matutina.



VVITEBERGÆ

Typis Cratonianis per Iohann. Gorman.

Anno M. DC. VI.




REVERENDO ET
CLARISSIMO VIRO, Dn. AN-
DREAE OSIANDRO SS. Theologiæ Doctori
eximio: eiusdemque Professore celeberrimo: Ecclesiæ
Tubingensis Præposito; & Academiæ Cancellario
dignissimo: patruo suo quovis obser-
vantia genere colendo

Hanc συζήτησιν Theologicam


dicat & consecrat

M. Polycarpus Lyserus
Respondens.




DISPUTATIO I.
DE DIVINARVM
SCRIPTVRARVM
CANONE.

I.

 LASSICAM ISTAM CONTRO-
versiam, qua nobis de Scriptura Sacra sive
verbo Dei revelato cum colluvie Romanen-
si intercedit, sub auspicijs Sacrosanctæ & in-
dividua Triados sub disputationis incudem
revocaturi, premittimus illud Philosophi:
singularum scientiarum hanc esse naturam, ut certis ijsq;
αὐτονομίαις καὶ ἀναπόδεικτοῖς innitantur principijs: quorum sit
tanta vis & autoritas, ut qui in dubium ea vocare ausus
fuerit, cum eo ne quidem sit disputandum.

II.

Nisi enim huiusmodi principiorum repagulis intra certos
cancellos humani ingenij ferocia cohibeatur, in infinitū omnino
disputabitur: quia oportet disputatores in uno aliquo pri-
mo principio convenire, si aliquando in conclusionibus
convenire debeant. Vnde scitum est illud Basilij Magni:
Omnium disciplinarum, de quibus disputandum est, prin-
cipia utrinq; oportet esse concessa. Ultra enim principia
mens hominis progredi non potest: siquidem his nihil prius, ni-
hil notius.

III.

Quod si ergo Philosophi pro principiorum suorum certitu-
dine sarta tecta asscrenda tantoperè desudant: quidni omnibus
pijs danda fuerit opera longè impensissima, ut sacrosanctæ isti
scientiæ, Theologiæ dico, quæ tanto Philosophicis præstat scien-

A 2

tijs,

*tijis, quantò immortalia caducis & divina humanis antecellunt,
sua immota ac inconcussa constant principia?*

IV.

*Proinde non de lana caprina contenditur, quando inter nos
& gentem illam Iebusiticam de hoc religionis capite decertatur.
1. Quia de ipsis principijs ac fundamento religionis Christiana
controvertitur, ac proinde pro aris & focis depugnatur. 2. Quia
à primis Ecclesie N. Test. initijs nunquam ulla hæresis eò pro-
gressa est impietatis, ut sacrosanctam scripturarum authoritatẽ
tam audacter ex toto vellicarit, reprobavit, & impugnavit, præ-
ter hanc unam Iebusiticam: adeò ut longè difficilius sit disputare
cum Pontificio, quàm cum Ariano, vel ullo alio sectario; quia
reliqui omnes conveniunt nobiscum in hoc primo principio;
quòd sola scriptura sit norma controversiarum fidei: hi
verò in hoc infinitis intervallis à nobis disident.*

*hinc est disputatio
non sicut quoniam
Ariano vel alio
et sic*

V.

*Etsi verò propè infinita sunt, quæ inter nos & Romanenses
de Scripturis Sacris in controversiam veniunt: haud tamen illa
incommodè singula & universa decem distinctis disputationi-
bus incluserimus, quas cum deinceps instituire, fert animus.*

VI.

*Nos impresentiarum de Canone Scripturarum συζητησιν in-
stituturi, initio dispiciemus, unde & quando constitutus ille sit:
Deinde quinam Scripturarum libri pro Canonicis sint habendi.
Et ut methodos καὶ ἐπιτάξιν in hoc nostro instituto progrediamur,
primùm puriorem Ecclesiarum nostrarum doctrinam certis pro-
positionibus comprehensam proponemus: deinde scyllam erro-
rum Pontificiorum circa hanc questionem removebimus.*

PARS I. ΘΕΩΣ SIVE PVRIOR
Ecclesiarum nostrarum
Doctrina.

I. PRO-

I. PROPOSITIO.

Dicitur proinde Sacra Scriptura CANONICA. [Ps. 19, 4]

1. Quia Spiritus Sanctus ipse hoc nominis ei imposuit, dicens: In omnem terram exiit funiculus sive amussis eorum: Et à veneranda antiquitate sepius usurpatur Chrysof. Hom. 13. in 2. Corin. Ruff. in expos. symb. Et Aquin. 1. Tim. 6. lect. 1.

2. Quia est sola & infallibilis illa regula sive trutina fidei Christiana & morum piè vivendi: secundum quam omnia reliqua sive fidelium sive infidelium scripta ac dogmata dijudicanda sunt: ipsa verò per aliam aliquam regulam judicari nec potest nec debet, uti infra peculiari disputatione ostendetur.

3. Quia Scriptura Canon est extremi iudicij, juxta quam universus mundus olim in novissimo die iudicabitur.

4. Quia sicuti sunt hæc conditiones & requisita Canonis sive mensuræ. 1. ut sit naturâ prior mensurato. 2. ut sit naturâ notior. 3. ut sit certa & constans, ne nimirum ei aliquid addi aut detrahi possit: Ita hæc requisita omnia Scriptura Sacra competunt, videlicet, 1. scriptura prior est conclusionibus fidei. 2. Est etiam naturâ notior. 3. Est certa & constans, ut Deuter. 4. & 5. maledictus ille perhibeatur, qui aliquid addit aut detrahit.

Esai. 8.
Luc. 16,
Act. 26, 2
Rom. 10
Gal. 1, 8

Dan 7,
Iob. 12, 4
Rom. 2,

II. PROPOSITIO.

Canonis verò constitutio non angelos aut homines, sed DEVM autorem habet, qui mediante Ecclesiâ Scriptoribus Canonicis coætaneâ aut planè vicinâ scripta Prophetarum & Apostolorum canonizavit.

Vnde & hæc sequentia inferimus $\pi\epsilon\rho\iota\sigma\mu\alpha\lambda\alpha$.

I. Scriptura Sacra quod Canonica sit, uti jam dictum, principaliter habet à DEO, cuius solius monitu, revelatione, instinctu & autoritate libri Canonici haberi cepti sunt, eo loco, quo Deus ipse eos haberi voluit. Vnde severè præcepit Moysi, ut scripta legis & Prophetarum diligenter asservarentur, primum quidem in arca fœderis, deinde verò in Archivis regum.

Deut. 26.
Deut. 18.

A 3

Simili.

Similiter & Canon librorum N. Testamenti ab ipsis Apostolis constitutus & confirmatus, ut notavit D. Augustinus.

II. Desinentibus in V. Testamento scribere & vivere Prophetis; in Novo autem Testamento Evangelistis & Apostolis, statim suum complementum consecuta est Canonis constitutio. Neq; enim haectenus ab ullo aliquo adversario demonstrari potuit aliud tempus, ad quod isthaec Canonizatio referenda sit, praeter id, quo autores ipsi Canonici vixerunt & scripserunt.

III. Hoc sacrosanctum depositum Scripturarum Canoniarum, Ecclesiae ab ipsis Apostolis ita est commendatum, ut earum curam quam diligentissimam agerent. Unde factum ut Ecclesia, praesertim illa primitiva, rectissime monstraret, quinam libri Biblici essent Canonici, qui non. Vbi tamen non Iudicis, sed testis tantum partes sustinuit, ut hoc nomine Scriptura Sacra auctoritatem suam ab Ecclesia minime omnium mutuetur. Ecclesia enim non potest facere, ut libri Canonici in se sint divini & Canonici; sed cum antea tales revera sint in sese, tantum nobis testatur esse tales. Sicut iudicium aurifabri de puro auro sive gemma non efficit, ut illud sit aurum sive gemma; sed cum jam ante ex se revera sit, quod & quale est, illud aurifaber ita testatur.

*IV. Emergit inde luculentum discrimen inter testificationem primitivae & praesentis Ecclesiae. Praesenti enim Ecclesiae non credimus, nisi eius testimonium cum testificatione primitivae Ecclesiae ex asse congruat. Primitivae autem Ecclesiae credimus, quod ea partim ipsos Apostolos docentes audivit, partim ipsorum *ἀποστόλων* ad manus habuit August. l. 18. c. 5. contra Manich.*

III. PROPOSITIO.

Quinam verò & quot libri Canonici sint, illud potest sciri & cognosci duplicibus argumentis, primarijs nempe sive internis, & secundarijs sive externis.

I. Pri-

I. Primaria sive interna sunt:

1. Multa Scripturae loca passim per libros Canonicos testantur, hoc esse verbum DEI, quod ibi proponitur. Esa. 55, 11. Verbum quod egreditur de ore meo. Ego Iehova locutus sum. Esa. 58, 14. Os Domini locutum est, 1. Cor. 2, 13. Ex quibus locis sic inferimus. Hec dicta aut sunt vera, aut falsa. Si falsa; ergo aliquid erit falsum in Scriptura: ἀπὸ τοῦ hoc est. Si vera: ergo expressa DEI habemus testimonia & indicia, quibus confirmare possumus hos libros, in quibus haec extant esse Canonicos.

2. Vetus Testamentum probat Novum: atq; ex novo vicissim probatur; & liber unus Biblicus dat alteri testimonium veritatis, & vaticiniorum certitudo ex eventu cognoscitur & complemento, totaq; Scriptura sibi per omnia conformis est.

3. Spiritus Sanctus in credentibus operatur fidem. Ergo & normam fidei. At haec sunt libri Canonici. Antecedens probatur 1. 1. Ioh. 5, 6. Spiritus est, qui testatur spiritum veritatem esse. Et sicut Spiritus Sanctus testimonium dat Spiritui nostro, esse nos filios DEI: ita & ex eodem Spiritu agnoscunt vocem Dei loquentis in Scripturis Sacris. Solus enim Deus maximè idoneus de seipso testis est. 2. Si Ecclesia millies affirmaret, hos vel illos libros esse Canonicos; frustra tamen hoc affirmaret, nisi Spiritus Sanctus fidem in nobis excitaret. At fides pro objecto habet verbum Dei. Ergo necesse est, ut etiam pro objecto habeat, hos vel illos libros esse verbum Dei.

Rom. 8, 16.

4. Internum testimonium peti potest ex natura & proprietate ipsius Scripturae. 1. Ex maiestate rerum & styli, quae ubiq; spirat in libris. 2. Ex efficacia movendi hominum mentes: siquidem habet vim internam Spiritus Sancti, ut mentes nostras ad se rapiat, & fidem nobis per se faciat. 3. Ex concordia & consonantia, quae ubiq; in his libris animadvertitur.

Hebr. 4, 12.

Luc. 8, 11.

1. Pet. 1, 23.

2. Cor. 2, 4.

Luc. 24, 32.

II. Secundarium atq; externum argumentum est testimonium Ecclesiae, quod se habet ut instrumentum, quo ad agnoscendas Scripturas primum quasi manu ducimur, donec postmodum interna virtute Spiritus S. ex ipsis Scripturis de summa
ac di-

ac divina earum autoritate instruimur, & firmiter credimus, libros Canonicos esse Canonicos, si vel maximè Ecclesia de eis nō testaretur. Ergo habet se hoc testimonium Ecclesie ad Scripturam Sacram. 1. Ut custos, penes quem Deus hunc thesaurum reposuerit. 2. Ut praeo, qui Dei vocem & verba promulget.

Ex quibus hæc duo inferimus.

I. Non primariò scimus per Ecclesie testimonium, quinam sint libri Canonici. 1. enim, Id quod posterius est, non potest esse primaria causa cognoscendi id, quod prius est. At qui Ecclesia & præsertim hæc, quæ nobis hodiè testari potest, est posterior libris Canonicis. Ergò. 2. si nos scimus per Ecclesiam, hos libros esse Canonicos, unde id Ecclesia? certè non aliundè, quàm ex testimonio Spiritus Sancti ex ipsis Scripturis hoc demonstrantis. Ergò testimonium hoc Spiritus Sancti modis omnibus & prius & certius est testimonio Ecclesie.

II. Licet totidem syllabis & vocibus in Scripturis non dicatur, quinam libri sint Canonici: tamen illud in ijs abundè habetur quoad sensum atq; effectum. Nihil enim aliud est Scriptura Sacra, quàm illi ipsi libri divini Canonici ordine digesti & consignati. Tolle istos libros, sustulisti scripturam sacram Ioh. 21, 24. Hic est discipulus, qui testatur de his, & hæc scripsit, & scimus, quod verum sit eius testimonium.

IV. PROPOSITIO.

Discrimen hoc librorum Biblicorum, Canonicorum & Apocryphorum non solùm utile, sed & necessarium.

1. Quia libri Canonici, propriè, primariò ac per se sunt verbum Dei. Apocryphi autem non primariò, nec per se, sed secundariò & per aliud, id est, quatenus convenientiam & relationem ad libros Canonicos obtinent.

2. Cuilibet incumbit, ut provideat, ne arenoso fundamento domum suam superstruat, & super dubijs scriptis omnem suam fidem

fidem & salutem æternam ædificet. At verò solis Canonicis li-
bris meritò fidem nostram superstruimus, quippe qui scripti sunt
ab ijs, quorum mentes sic illuminavit, manus verò ita in scri-
bendo gubernavit Spiritus Sanctus, ut à veritate nullibi aber-
rare, à certitudine nullibi deflectere, in scribendo nuspiam hal-
lucinari possent. Et quamvis in conversatione communi sæpi-
mè errarint, & aliquid humani passi Scriptores Canonici: id ta-
men ipsorum libris nihil præjudicare potest. Quì enim in scri-
bendo errare poterant Apostoli & reliqui Scriptores Canonici,
quando mens & lingua ipsorù fuit calamus ipsius Spiritus San-
cti: inspirata siquidem est omnis Prophetia divinitus, & à Spi-
ritu Sancto impulsì locuti sunt sancti Dei homines. Apocryphi
verò libri, licet utiliter legi & explicari possint: quia tamen ne
in Iudaica quidem Ecclesia pro Authenticis fuerunt habiti: neq;
Christi vel Apostolorum testimonio sunt confirmati: ideò ad au-
thoritatem Ecclesiasticis dogmatibus conciliandam, nullatenus
eos adhibendos esse censemus.

3. Quia hoc discrimen ab ipsa Scriptura demonstratur. Hi
enim sunt V. Testamenti libri Canonici, quos Christus & Apo-
stoli approbârunt, & ex ijs testimonia ad confirmandum dogma-
ta fidei, petierunt. At nunquam hoc modo approbati sunt, aut
pro testibus allegati libri isti V. Testamenti Apocryphi. Ergò illi
non sunt Canonici.

4. Libri Apocryphi Veteris Test. pleriq; omnes Græcè scripti
sunt. At hæc lingua nullus Canonicus liber Veteris Test. ori-
ginaliter scriptus est.

5. Fuit hoc discrimen à doctissimis quibusq; Patribus vetu-
stis, (Origine, Eusebio, Cypriano & c.) & ab ipsa primitiva Ec-
clesiâ exactissimè observatum. Ioseph. l. 1. contra Appionem.
Eusebius l. 4. histor. Eccles. c. 8. 25. 26. Hieron. in prolo. Galc.
Laodicen. Concil. Canone 59.

V. PROPOSITIO.

Libros verò ad Canonem Veteris Test. eos duntaxat per-
tinere dicimus. 1. qui in Hebræo Codice continentur.

B

2. qui

August. l. 2. c.
11. de consen.
Euang. & Epist.
19. ad Hieron.

2. Tim. 3. 16.
2. Pet. 1. 21.

2. qui universali omnium Ecclesiarum consensu citra contradictionem recepti, approbatiq. 3. quin & à Christo & Apostolis pro confirmatione dogmatum passim allegati.

Tales sunt: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomion, liber Iosue, Iudicum, Ruth, duo libri Samuelis, duo libri Regum, duo libri Paralipomenon, liber Esdra, Nehemia, Esther, Iob, Psalterium Davidis, Proverbia Salomonis, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Esaias, Ieremias, Ezechiel, Daniel, Oseas, Joel, Amos, Obadias, Ionas, Micheas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Haggæus, Zacharias, Malachias.

VI. PROPOSITIO.

Reliquos Canone eijcimus, utpote 1. in sanctuarium non repositos. 2. Christi & Apostolorum testimonio destitutos. 3. Contradictione primitivæ illius & antiquissimæ Ecclesiæ, ut & sanctorum Patrum, tum priscorum, tum recentiorum non carentes.

Tales sunt: Tertius & quartus Esdra; fragmentum Esther, Oratio Manassis, fragmentum Danielis, liber Iudith, Tobias, Baruch, Sapientia liber, Ecclesiasticus, & libri Maccabaorum.

VII. PROPOSITIO.

Novi verò Testamenti scripta Canonica sunt, de quibus nulla fuit dubitatio, sed summus consensus; quippe quorum ἀντίγραφα in antiquâ Ecclesia asservabantur, ac proinde fides certa esse poterat, ea profecta esse ab illis autoribus, quorum essent nominibus insignita. Quo fine & Apostolus Paulus suas epistolas peculiari signo notare consueverat secundum illud. *Salutatio mea manu Pauli: hoc est signum in omni Epistola.*

2. Theß. 3, 17

Talia sunt, Evangelium Matthæi, Marci, Luca, Iohannis, Acta Apostolorum, Epistola Pauli ad Romanos, ad Corinthios duæ, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses duæ, ad Timotheum duæ, ad Titum, ad Phi-

ad Philemonem: Petri epistola prior, & Iohannis prima, quæ ad differentiam reliquarum duarum antiquitùs etiam, Canonica Iohannis appellata fuit.

VIII. PROPOSITIO.

AD Classẽm Apocryphorum pertinent, Epistola ad Hebræos, Iacobi, Petri posterior, Iohannis secunda & tertia, Iudæ, & Apocalypsis Iohannis.

Vbi tamen notandum fuerit, I. insigne discrimen inter Veteris & Novi Testamenti Apocrypha. 1. Veteris enim ad dijudicationem dogmatum nullatenus adhibentur: de Novi verò fateri necessum est, illa majorem Ecclesiæ primitivæ meruisse consensum & approbationem. 2. Pleriq; patres in percensendis Canonicis scriptis nullum N. Testamenti librum à Codice arcent; sed omnes pro Canonicis habent. 3. Quia & hoc haut iuviti largimur de autoritate Epistola ad Hebræos, similiter secunda & tertia Iohannis, posterioris Epistola Petri, non magnoperè cum quoquam esse pugnandum: præsertim si de autoritate magis, quàm autore istorum scriptorum moveatur disputatio.

II. Causa quòd extra Canonem ponantur ea sola est, quòd dubitatur, an ab istis Apostolis illi libri sint conscripti? Non enim in promptu sunt idonea documenta probationis, quòd ab his autoribus, quorum præ se ferunt nomina, certò profecta sint. Testes huius rei sunt Eusebius l. 2. hist. Eccles. c. 23. & l. 3. c. 3. Hieronymus in Epistola ad Paulinum: & in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum. Et hæc quidem purior Ecclesiarum nostrarum doctrina.

PARS ALTERA: ἀντιθεσις.

I. PROPOSITIO.

Contrarium planè docent & statuunt Iesuitæ: & 1. quòd attinet Constitutionẽ Canonis, non vel soli Deo jus hoc in solidum relinquunt: vel etiam Ecclesiæ & quidem illi



l. 9. c. 18 prin.
doctrina.

antiquissimæ, testandi tantum potestatem concedunt: sed absolutam planè & quasi prætoriam auctoritatem iudicandi de libris Bibliis, eosq; pro libitu vel Canonizandi, vel è Canone eijciendi, Ecclesiam obtinere scriptitant: quin hoc ipsum jus hodieq; Romanæ suæ Ecclesiæ, imprimisq; Pontifici suo competere nugantur, ut posthabito etiam antiquitatis consensu statuere possit, qui liber Biblicus haberi debeat pro Canonico, qui non: imò ex non Canonico facere Canonicum & vice versâ. *Quam sanè extremam impietatem prodidit inter alios Stapletonus: Est penes, inquit, Ecclesiam huius temporis librum aliquem alium, nondum in Canonem receptum, Apostolorum tamen tempore conscriptum, & nunquam hætenus Ecclesiæ iudicio reprobatum, exempli causa, librum Hermæ, & Constitutiones Apostolicas à Clemente editas, in numerum librorum Sacrorum & certè Canonorum referre.*

Verum summâ laborat vanitate hæc assertio. 1. Ecclesia non potest facere, ut libri Biblici in sese sint Canonici & divini; sed cum antea tales revera sint in sese, tantum nobis testatur esse tales. 2. Falsitas & inde apparet, dum recentioris Ecclesiæ iudicium de libris Canonicis præfert testimonio Ecclesiæ primitivæ. Edisserant enim adversarij, unde recentior Ecclesia hoc habeat, quòd hic vel ille liber ab hoc vel illo Apostolo sit conscriptus? certè non aliundè, nisi ex relatu & testimonio antecessorum. Majores igitur magis sunt audiendi. 3. Quos libros Ecclesia huius temporis potest referre in Canonem, primitiva Ecclesia aut scivit, aut ignoravit. Si scivit, cur non recepit in Canonem? Si ignoravit, ubi perpetua assistentia ista Spiritus Sancti, Ecclesiam docentis omnia, tantoperè à Pontificijs jaçtata? 4. Si huius temporis Ecclesia aliquos libros in Canonem referret, contradiceret primitivæ Ecclesiæ. Atqui hoc fieri nefas esset. Connexio probatur: Quia Ecclesia primitiva disertè quosdam libros dixit *νοθευεαυ* Euseb. l. 2. c. 23. Vocavit etiam nonnullos *ἀντιλεγόμενους, ἀμφιλέκτους, νόθους,*

θους,

das, à dia d'ius, quia à multis Ecclesijs eis, sit contradictum, & in Testamento non habeantur. 5. Præterea testificatio de libris Ecclesiæ permitti potest, verbi gratiâ, Evangelium Matthæi esse conscriptum ab ipso Matthæo, non aliundè quàm ex Ecclesiæ testimonio constat: sed si de interno queritur, unde Scriptura fidem habeat & mereatur indubiam in dyudicatione dogmatum Ecclesiasticorum? Resp. 1. Non ab Ecclesia, sed ex se ipsa illam habet, utpote divinitus inspirata, & conscripta ab ijs, qui à Spiritu Sancto impulsî locuti sunt. 2. Quò etiam pertinent interna & signa quamplurima; ut miracula, quibus ea confirmata; Constantia Martyrum in perferendis supplicijs pro doctrina horum librorum; vaticinia de rebus longè maximis post multa secula complendis, eorundemq; illustris eventus. De quibus supra.

II. PROPOSITIO.

HAc verò fictitiâ sua potestate Romana Ecclesia abusa, non tantùm eos libros, quos nos Canonicos appellamus & revera sunt, sed Apocrypha & planè supposititia scripta canonizavit.

Sic enim Concilium Tridentinum: Libri singuli atq; universi utriusq; Testamenti, quotquot quidem in vulgata latina editione reperiuntur, pro Canonicis sunt habendi, inq; Ecclesia legendi non modò ad morum informationem, sed ad fidei etiam & doctrinæ confirmationem, qui secus fecerit, anathema sit.

Verum fundamentum huius assertionis ficulneum. 1. Nos enim Romane Ecclesiæ hanc potestatem minimè concessam statuimus, ut eos libros, quos Primitiva Ecclesia pro Apocryphis habuit, Canonici à autoritate donare possit. 2. Adhæc injuriosi sunt in totam antiquitatem orthodoxam. Anathema enim istud non tam nos, quàm venerandum illud Orthodoxorum Patrum collegium ferire conatur, ut quod ex Canone expunxit eos libros, quos Areopagite isti Tridentini Canone dignissimos, imò verè Canonicos esse definire audent.

B 3

III. PRO-

2. Tim. 3, 16.

2. Pet. 1, 21.

sess. 4.

III. PROPOSITIO.

NEC quicquam juvat Romanenses, quod Augustinus l. 2. de doctrina Christiana c. 8. universim omnes libros, quotquot in volumine Bibliorum continentur, Canonicos esse scribit.

Nam 1. eodem in loco non omnibus eandem auctoritatem tribuit: Vnde apparet, generaliter hinc usurpari ab Augustino vocabulum Scripturæ Canonicae, & contra distingui aperte notis & falsis, ut Evangelio Nicodemi, Actis Pauli & alijs. 2. Imò ipse Augustin. l. 2. de mirabilibus Scripturæ Sacrae, & l. 2. contra secundam Gaudentij epistolam c. 23. Maccabeorum libros Canone prorsus eximit, quos tamen priore loco inter Scripta Canonica sic generaliter dicta retulit.

IV. PROPOSITIO.

Eiusdem etiam farinae est, quod exinde suae Theses firmitatem astruere conantur, quia nimirum Apocrypha interdum à Patribus etiam appellentur Sacra Scriptura; quin & Divina.

1. Nam ex hisce elogijs non protinus inferre licet, ea Scripta statim esse Canonica. 2. Patres, quoties alij aliorum collaudarunt Scripta, vocarunt ea sancta & divina; quantumvis scirent Epitheta illa deberi κατ' ἐξ ἑαυτῶν solis Canonicae Scripturæ libris & literis, & ἐπιπέτως tantum & κατὰ τὴν alijs etiam Scriptis accommodari, quæ rerum sacrarum & divinarum explicationem continent cum Canonicis Scriptis consentientem.

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ.

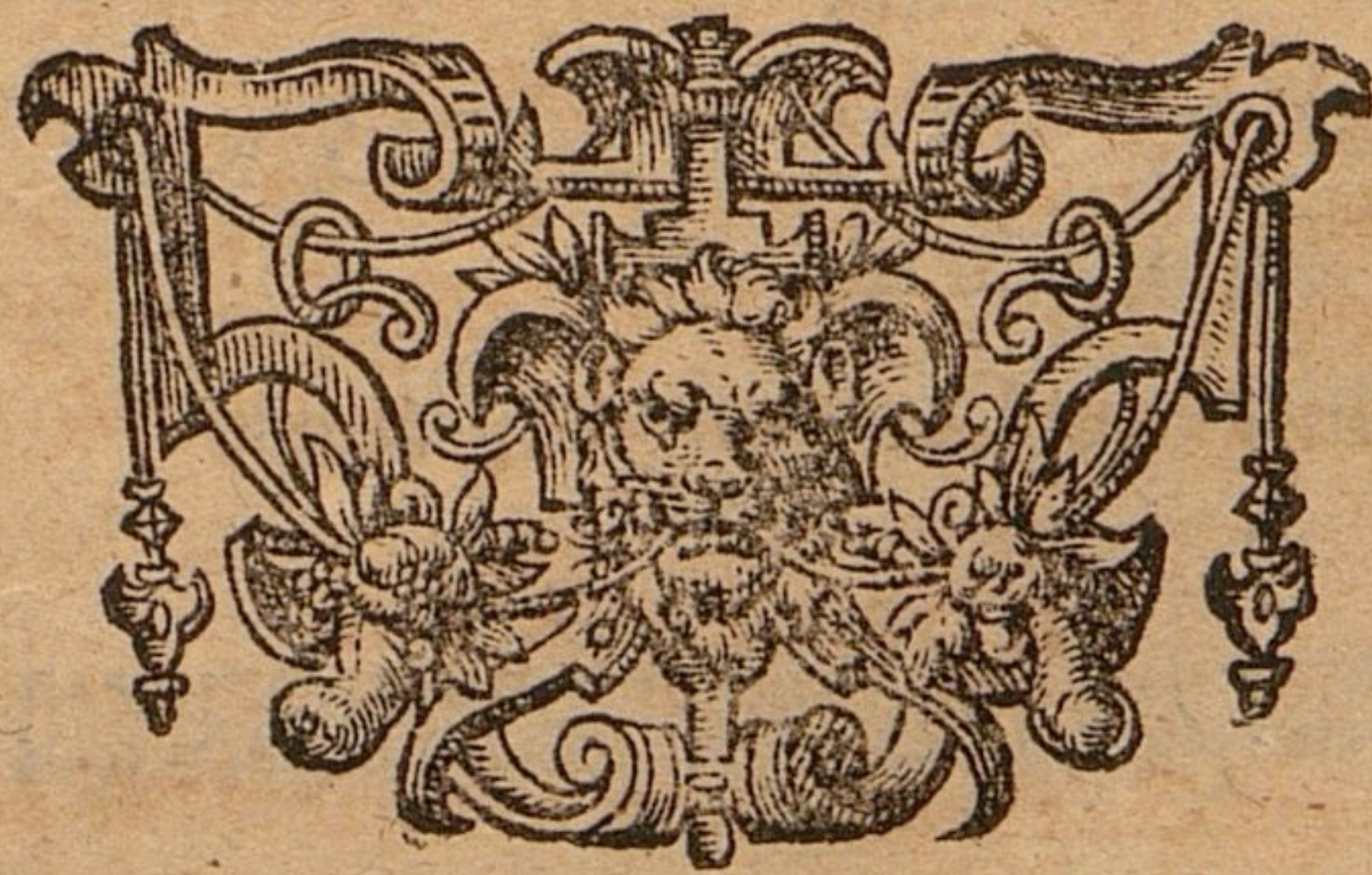
1. An (quod Calviniani tum in articulo de persona Christi, tum in alijs facere solent) ex principijs Philosophicis duci possit argumentum Apodiëticum ad controversam aliquam questionem Theologicam concludendam? N. 1. Quia sic Philosophia religionis fieret principium. 2. Medium questioni homogeneum

genum esse debet 1. *Analyt. c. 7.* Atqui cum questio est pure
Theologica, & medium concludendi axioma Philosophicum,
homogenea ista non sunt. E. nihil inde concluditur; sed fit
metacritica eis addo *iv* & saltus ex una disciplina in aliam.

II. *Anne Calviniani & eius farinae complices, quando ad
normam depravate rationis & Philosophia religionis dogma-
ta appendunt & examinant 1. veritatem mendacio, hoc est,
DEVM hominibus subijciant? 2. & sic quantum quidem
in ipsis est, omnem articulorum fidei Christianae certitudinem
penitus labefactent? 3. Ipsos verò ne tantillum quidem ju-
vare possit, quod rationis judicio sese, uti obstrepunt, non caeca
ac nondum regenerata: sed per Spiritum Sanctum jam renata
ac illuminata? A.*

III. *Anne jussu ipsius DEI, Scriptura Novi Testamenti,
in literas sit relata? A. contra Iesu vitam.*

F I N I S.



Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly a signature or date.



94 A 7359

ULB Halle

3

002 625 679



Sb.

Retro

W 17







DISPUTATIO THEOLOGICA I. 25
De
SCRIPTURA SACRA,
Complectens examen
opinionum Papisticarum.
DE
SCRIPTURARVM CANONE, EIUS
CONSTITVTIONE, ET IPSIS
libris Canonicis;
Quam Spiritu Sancto favente
SVB PRÆSIDIO
Reverendi clarissimi viri
Dn. LEONHARTI HUTTERI,
S. Theol. D. & Professoris in celebri Academiâ VVite-
bergenſi Publici, in collegio disputationum Theologi-
carum privato proponit &
exhibet
M. POLTCARPVS LTSE RV S
Witebergenſis.
ad diem 22. Febr. hora 6. matutina.
VVITEBERGÆ
Typis Cratonianis per Iohann. Gorman.
Anno M. DC. VI.